Samen beslissen
in de CVA revalidatie

dr. ir. Helene Voogdt
directeur Kennisnetwerk CVA Nederland
zelfstandig projectleider

@helenevoogdt

Samen beslissen

gezamenlijk proces zorgverlener en cliënt

beslissingen over zorg/behandeling/doelen

o.b.v.

- waarden cliënt
- ervaringskennis
- wetenschap

Elwyn, 2012

Hoort bij ‘evidence based medicine’

Klinische expertise

Wetenschappelijk bewijs

Situatie/voorkeur patiënt

Beslissing over zorg/behandeling

Sackett D, BMJ 1996

Stappen: Proces van samen beslissen

KEUZE

↓

OPTIES

↓

VOORKEUREN

↓

BESLISSING

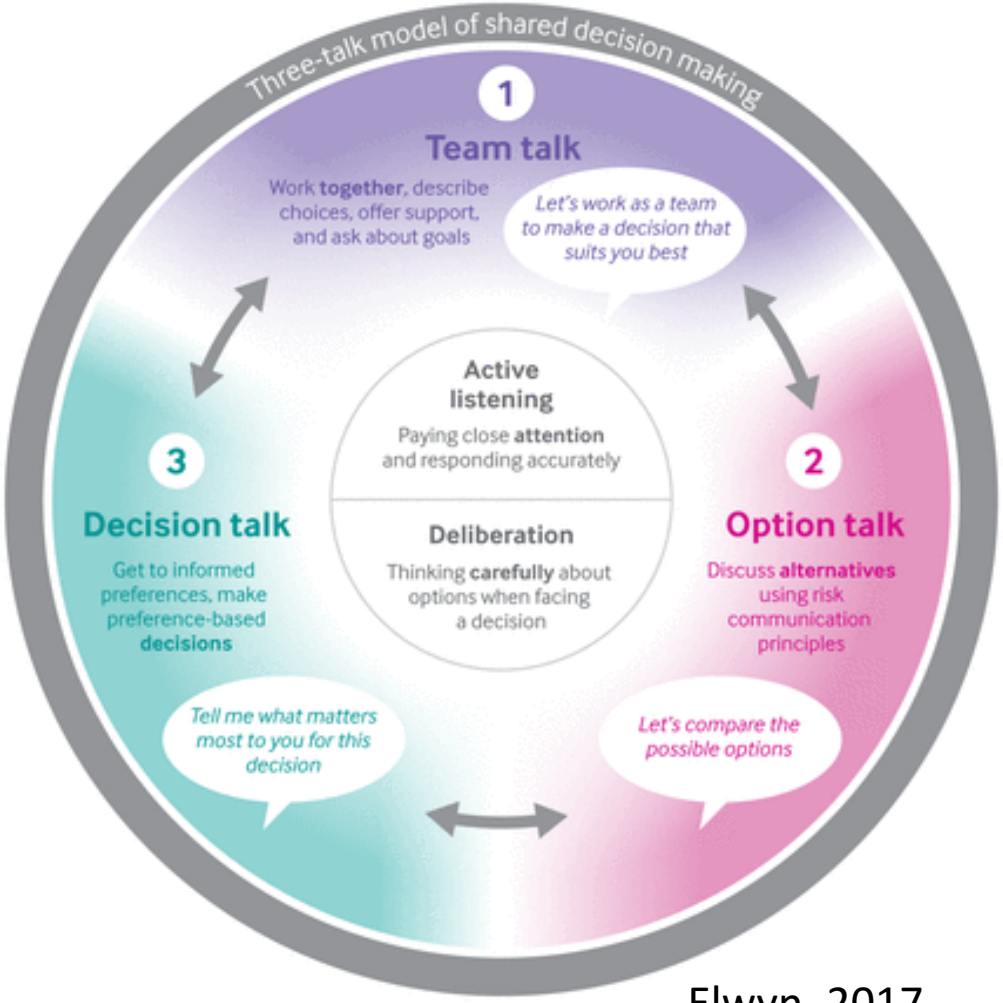

Elwyn, 2017

Vooral bij …

Er is geen beste optie voor behandeling/zorg

1. Vergelijkbare (medische) uitkomst
2. Gebrek aan bewijs
3. Medisch verschillend uitkomst, maar waardering door patiënt/naaste is verschillend gewaardeerd door de patiënt/naaste

Samen beslissen is niet …

- Informed consent vragen
- Beslissing aan patiënt overlaten
- Patiëntgericht werken
- Individueel zorgplan opstellen
- Alles uitleggen
- MDO
- Keuzeinstrument uitdelen
- Advies geven

Samen beslissen leidt tot betere zorg!

twijfel

spijt

kosten

operaties

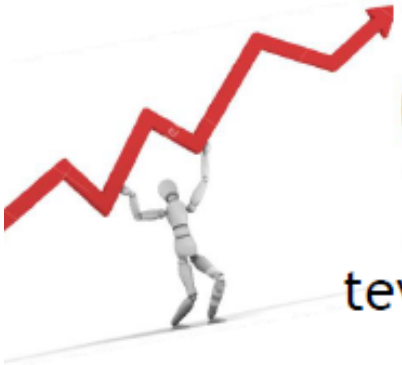

tevredenheid

therapie trouw

betrokken

geïnformeerd

Stacey 2017, Veroff 2013, Knops, 2013

Kan het bij ‘hersenletsel’?

“Als arts moet je heel voorzichtig zijn met je oordeel over de kwaliteit van leven van iemand anders”
prof. Ribbers, revalidatiearts

Patiënten met CVA
- Willen relevante behandelingen
- Willen meebeslissen (Zorgstandaard CVA/TIA 2012, Peiling Harteraad, 2018)

Rekening houden met: …

1. Taal, spraak en communicatie: afasie of dysarthrie
2. Moeite **met leren en toepassen** van kennis
3. **Cognitie**: oriëntatie, aandacht, geheugen, waarneming, informatieverwerking, ziekte-inzicht.
4. **Gedrag:** niet of trager reageren op prikkels, vermoeidheid, prikkelbaarheid, agressiviteit …
5. **Emotie**: angst, depressiviteit…

Model Samen beslissen bij CVA/NAH

ANIMATIE SAMEN BESLISSEN BIJ CVA

Concrete tips!

Wat te doen?

Although decision-making capacity may be preserved with aphasia, the patients' ability to fully participate in a dialogue regarding a proposed medical intervention is frequently impaired. (Stein, 2006)

- Bespreek participatie, rol en motivatie
- Extra loops in het gedeeld besluitvormingsproces
- Beperken van de opties
- Beeldtekst
- Beeldmateriaal
- Extra support

van Til, van de Pol, Smith, Coulter, Faber

SAMEN BESLISSEN MET PATIËNTEN MET CVA/NAH EN HUN NAASTEN

STAP 0 - VOORBEREIDING	
Breng de wensen, beperkingen en gezondheidsdoelen in kaart	• **Schat cognitieve en communicatieve vaardigheden in** • **Ga na wie betrokken is bij beslissing: patiënt en/of naasten**
STAP 1 - KEUZE	
Vestig de aandacht op een keuze met meerdere opties. Help de patiënt om geïnformeerd de opties af te wegen.	• **Benoem de opties neutraal en de gelijkwaardigheid ervan** • **Benoem dat de opties samenhangen met voorkeuren** • **Benoem dat het gaat om gezamenlijk besluit waarbij 'ik' 'u' steun ongeacht de keuze die 'u' maakt**
STAP 2 - OPTIES	
Geef informatie over en toets begrip van de voor- en nadelen.	• **Geef uitleg over de opties en de voor- en nadelen** • **Toets het begrip en vraag de informatie te herhalen**
STAP 3 - VOORKEUREN	
Breng de voorkeuren m.b.t. de opties boven tafel.	• **Vraag (door) naar voorkeuren, zorgen en verwachtingen** • **Relateer dit aan de opties met de voor- en nadelen** • **Vat samen en peil reactie van de patiënt**
STAP 4 - BESLISSING	
Integreer de voorkeuren in een beslissing.	• **Ga na of de patiënt het eens met het besluit** • **Vermeld dat de patiënt op het besluit kan terugkomen**
STAP 5 - TERUGKIJKEN	
Kijk terug op uitkomst en proces van samen beslissen	• **Ga na of patiënt tevreden is met de uitkomst, het gewenste resultaat bereikt wordt en of de voorkeuren veranderd zijn**

Project “SDM in CVA revalidatie”

- *Implementatie in revalidatie/chronische fase*
- *2016-2018*

www.samenbeslissen.kennisnetwerkcva.nl

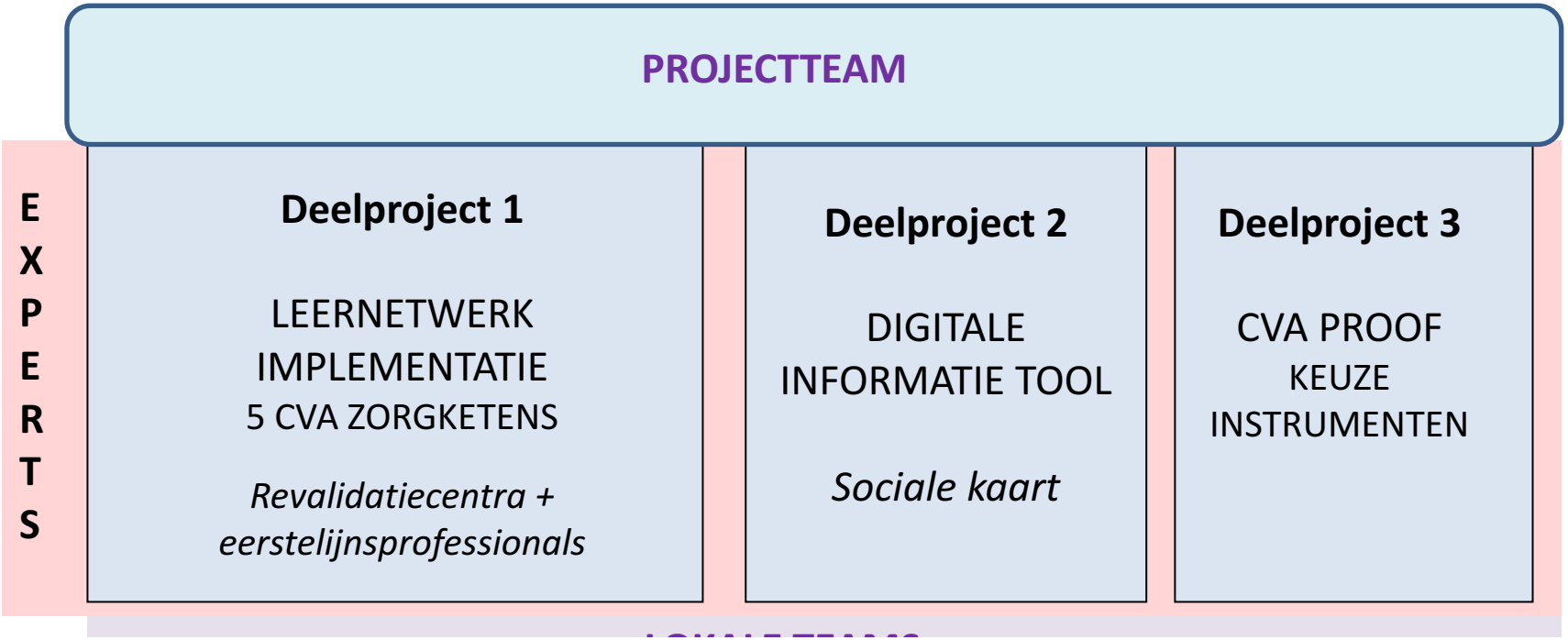

1. Trainen consultvoering!

<u>Belangrijkste aandachtspunten</u>

1. Neutraal alle opties
2. Samen op pad; steun
3. Gestructureerd de voor- en nadelen opties
4. ‘Teachback’ - begrip!
5. Doorvragen: wensen/voorkeuren
6. Beslissing: kan er op terugkomen

STELLING

“Dit is uw keuzemoment!” is een uitspraak die past bij samen beslissen

“Doordat het zo logisch is, maakt ook weer dat het lastig is”

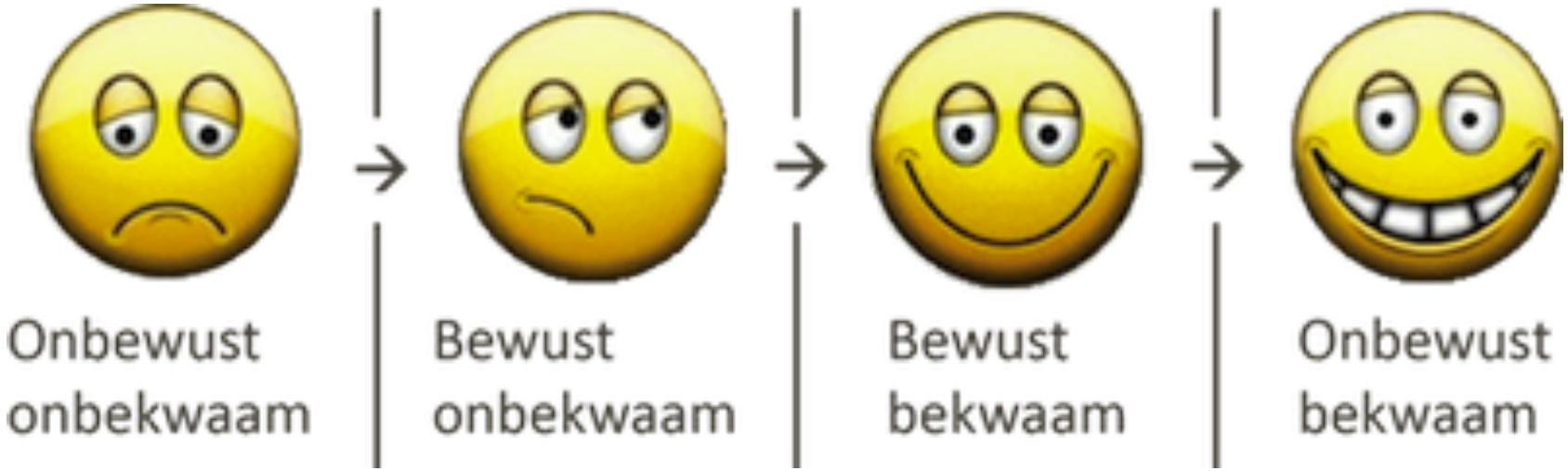

2. Gebruik keuzeinstrumenten

Keuzekaart | Consultkaart

- Overzicht van opties met voor- en nadelen

Keuzehulp: folder, boekje, video, website

- Informatie over aandoening
- Informatie over opties met voor- en nadelen
- Vragenlijstje met waarden en persoonlijke voorkeuren

CVA: welke behandeling voor arm-handfunctie?

Read it | rate | feedback | Print

Keuzehulp CVA: welke behandeling voor arm-handfunctie?

- **Over deze keuzehulp**
- Problemen met arm-handfunctie na een CVA
- Keuzemogelijkheden
- Uw keuze
- Meer informatie

Voor wie is deze keuzehulp bedoeld?

Voor wie is deze keuzehulp bedoeld?

Deze keuzehulp is bedoeld voor mensen die na een beroerte (CVA) problemen krijgen met gevoel, beweging en kracht in arm en hand. We noemen dat **de arm-handfunctie**.

Dez
met
vrie

Combinatie van behandelingen

Gedurende een programma van twee weken of langer worden er verschillende behandelingen uitgevoerd:

1 dagelijkse training van de verlamde arm met oefeningen die u telkens opnieuw moet doen;
2 het oefenen van de bewegingen door het doen van taken die u thuis of op andere plaatsen ook kunt doen;
3 het dragen van een draagdoek (mitella), draagriem (sling) of een handschoen met watten tijdens een deel van de dag.

Voordelen	Nadelen
• Het verbetert de werking van de arm of de hand. • De verbetering is blijvend. • Het lijkt erop dat deze behandeling ook in een latere fase na het CVA nog verbetering geeft.	• Het kost veel energie en tijd om deze behandeling goed uit te voeren (intensief).

https://keuzehulpen.thuisarts.nl/

TAKE HOME …

SAMEN BESLISSEN BIJ CVA/NAH

- Is zeker mogelijk - met extra ondersteuning, met inzet **naasten**
- Is nodig, omdat er **veel beslissingen** zijn
- Vereist **goede afstemming** in de organisatie/het netwerk
- Ga oefenen: bewust bekwaam worden! Zie e-learning en andere tools: www.samenbeslissen.kennisnetwerkcva.nl

Contact

Dr. ir. Helene Voogdt

- hrvoogdt@gmail.com
- 06-51964815
- @helenevoogdt

www.kennisnetwerkcva.nl